

sygn. akt: II Cz 326/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 r. **Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział II Cywilny - Odwoławczy**

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Irena Dobosiewicz (spr.)** Sędziowie: **SO Janusz Kasnowski**

SO Tomasz Adamski

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **B. C., B. P. i F. N.**

przeciwko **R. M., K. F. oraz G. P.**

o **ustalenie**

na skutek zażalenia powódek na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie o sygn. akt: I C 470/15

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Na oryginale właściwe podpisy

II Cz 326/15

UZASADNIENIE

W pozwie o ustalenie nieważności czynności prawnej w postaci umowy sprzedaży udziału w wysokości 1/3 zabudowanej nieruchomości położonej w P., gmina (...), dla której Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią prowadzi księgę wieczystą KW (...), skierowanym przeciwko pozwanym R. M., K. P. i G. P., powódki B. C., B. P. i F. N. domagały się zabezpieczenia tego roszczenia poprzez wpisanie ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu w powyższej księdze wieczystej oraz ustanowienia zakazu zbywania nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 2 marca 2015 r. Sad Rejonowy w Bydgoszczy oddalił wniosek o zabezpieczenie roszczenia w sprawie.

W uzasadnieniu, po przytoczeniu treści art. 730 § 1 k.p.c. i art. 730[1] § 1 k.p.c, Sąd wskazał, że powódki nie uprawdopodobniły swojego roszczenia, albowiem zawarta umowa sprzedaży nie może zostać uznana za nieważną na podstawie art. 58 k.c., art. 189 k.p.c. oraz art. 1035 k.c. w zw. z art. 199 k.c, co najwyżej za bezskuteczną z racji braku uprawnienia R. M. do rozporządzania całością udziału w nieruchomości po spadkodawcy J. M.. Zawierając przedmiotową umowę R. M. posługiwał się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku opartym na fałszywym zapewnieniu, że tylko on jest spadkobiercą, wobec czego nie był on uprawniony do zawarcia tej umowy. Umowa ta w zakresie zobowiązania zachowuje swoją moc obowiązującą, albowiem nie ma przeszkód do zawarcia umowy zobowiązującej do rozporządzenia rzeczą niestanowiącą jeszcze własności zobowiązanego, jednakże nie rodzi ona skutków prawnych.

Z tych względów, z racji nieuprawdopodobnienia istnienia roszczenia o ustalenie nieważności umowy, Sąd oddalił wnioski o jego zabezpieczenie.

Zażalenie na postanowienie złożyły powódki zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 730[1] § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powódki nie uprawdopodobniły swojego roszczenia o ustalenie nieważności umowy, gdy tymczasem, biorąc pod uwagę treść pozwu oraz dołączonych do niego dokumentów, uprawdopodobnienie to zaistniało w sprawie. Wskazując na powyższe powódki wniosły o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie ich wniosku o zabezpieczenie roszczenia.

1

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, że w sprawie nie wystąpiła pierwsza przesłanka w art. 730[1] § 1 k.p.c. warunkująca udzielenie zabezpieczenia żądania zawartego w pozwie, a mianowicie uprawdopodobnienie roszczenia.

Powódki w złożonym zażaleniu podniosły, że dokonany przez nie wybór roszczenia o ustalenie nieważności umowy nie powinien mieć wpływu na ocenę przesłanek zabezpieczenia roszczenia z art. 730 § 1 k.p.c, albowiem to na sądzie każdorazowo spoczywa obowiązek wszechstronnego rozważenia sprawy i wyboru właściwych przepisów prawa w sprawie głównej. Uprawdopodobnienie roszczenia winno natomiast zostać ustalone na podstawie wyłącznie okoliczności faktycznych, które w sprawie są jednakowe zarówno dla roszczenia zgłoszonego w pozwie, jak i dla roszczenia o ustalenie bezskuteczności czynności prawnej, na które zresztą powódki także zwróciły uwagę w uzasadnieniu pozwu wyjaśniając dokonany wybór żądania.

Takie stanowisko powódek nie jest uzasadnione. Żądanie o ustalenie nieważności czynności prawnej oraz żądanie ustalenia jej bezskuteczności stanowią dwa odrębne roszczenia o samoistnym charakterze, zmierzają one do ochrony innych wartości, jak też są oparte na odmiennych przesłankach faktycznych i prawnych. Wprawdzie można by bronić tezy, że zakres pojęcia bezskuteczności pozostaje w stosunku podrzędności do zakresu pojęcia nieważności, jednakże powódki - z konsekwencjami wynikającymi z art. 321 § 1 k.p.c. - domagają się ustalenia nieważności umowy sprzedaży, a nie tylko jej bezskuteczności. A przy tak sformułowanym żądaniu, opartym na art. 189 k.p.c, nie jest możliwe „częściowe” jego uwzględnienie.

Reasumując tę część rozważań, w sprawie, w której powódki żądają ustalenia nieważności czynności prawnej, sąd nie może orzec w wyroku że czynność ta była bezskuteczna (art. 189 k.p.c. w zw. z art. 321 § 1 k.p.c.) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.1998 r., II CKN 96/98, OSNC 1999, nr 5 poz. 98). Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że powódki nie uprawdopodobniły swojego roszczenia o unieważnienie umowy sprzedaży, bowiem przedstawione przez nie w pozwie okoliczności - na tym etapie postępowania - nie wskazują, aby istniały ku temu podstawy biorąc pod uwagę treść art. 58 k.c.

Uwzględniając powyższe uwagi należy dojść do wniosku, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgłoszonego wniosku o udzielenie zabezpieczenia, pod kątem

2

uprawdopodobnienia istnienia wskazanego w nim roszczenia. Jak wskazano wyżej, nie było podstaw do uznania za uprawdopodobnione roszczenia o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy, a wobec niezgłoszenia żądania o charakterze ewentualnym nie było możliwe także badanie innego roszczenia o odmiennej konstrukcji.

Gdyby Sąd Rejonowy, jak chce tego pełnomocnik skarżących, dokonał oceny roszczenia pod kątem przesłanek bezskuteczności, wykroczyłby poza podstawę faktyczną zakreśloną w pozwie- dokonałby oceny niezgłoszonego w nim roszczenia. Brak więc było podstaw do udzielenia zabezpieczenia tak sformułowanemu i uzasadnionemu roszczeniu .

Brak zaistnienia uprawdopodobnienia roszczenia czyni niezasadnym badanie wystąpienia drugiej przesłanki wskazanej w art. 730[1] § 1 k.p.c, a mianowicie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, albowiem obie powyższe przesłanki muszą zaistnieć kumulatywnie, aby wniosek o zabezpieczenie mógł zostać uwzględniony. Niezależnie od tego, w kwestii istnienia interesu prawnego po stronie powódek, Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że poza gołosłownymi twierdzeniami, że pozwani mogą wyzbyć się nieruchomości, powódki w żaden sposób nie uprawdopodobniły swojego interesu prawnego w sprawie. Wobec tego nie można stwierdzić, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie jako niezasadne.

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność z oryginałem